

NÂNG CAO HIỆU QUẢ HOẠT ĐỘNG THANH TRA CÔNG VỤ CỦA BỘ NỘI VỤ ĐỂ KHUYẾN KHÍCH, BẢO VỆ CÁN BỘ NĂNG ĐỘNG, SÁNG TẠO, DÁM NGHĨ, DÁM LÀM, DÁM CHỊU TRÁCH NHIỆM VÌ LỢI ÍCH CHUNG

VŨ CHIẾN THẮNG (*)

Tóm tắt: *Đẩy mạnh và nâng cao hiệu quả công tác thanh tra công vụ là nhiệm vụ rất quan trọng trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo triển khai thực hiện nhiệm vụ chính trị và công tác chuyên môn để thực hiện yêu cầu của Đảng và Nhà nước về tăng cường kiểm soát quyền lực trong công tác cán bộ. Bài viết đánh giá khái quát công tác chỉ đạo, việc triển khai thực hiện và những giải pháp trọng tâm để tiếp tục nâng cao hiệu quả hoạt động thanh tra công vụ của Bộ Nội vụ nhằm khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong thời gian tới.*

Từ khóa: *Bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo; Bộ Nội vụ; nâng cao hiệu quả; thanh tra công vụ.*

Abstract: *Promoting and improving the effectiveness of public inspection is a very important task in leading, directing, and performing political tasks and professional operations to implement the requirements of the Party and State on strengthening the power control in personnel operation. This paper provides an overview of the direction and performance, as well as key solutions to continue improving the effectiveness, of public inspection of the Ministry of Home Affairs to encourage and protect dynamic and creative cadres to dare to think, act, and take responsibility for the common good, and to meet the requirements and tasks in the upcoming time.*

Keywords: *Protecting dynamic and creative cadres; Ministry of Home Affairs; improving the effectiveness; public inspection.*

Ngày nhận bài: 03/6/2024

Ngày biên tập: 24/6/2024

Ngày duyệt đăng: 27/8/2024

Trong quá trình lãnh đạo cách mạng, Đảng và Nhà nước ta luôn nhất quán về đường lối, quan điểm, từng bước hoàn thiện cơ chế, chính sách, pháp luật, nhằm khơi dậy mạnh mẽ ý thức trách nhiệm, khát vọng cống hiến, tinh thần đổi mới, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám

chịu trách nhiệm vì nhân dân phục vụ của đội ngũ cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức. Gần đây nhất, Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII đã ban hành Kết luận số 14-KL/TW ngày 22/9/2021 về chủ trương khuyến khích và bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo vì lợi ích chung và Kết luận số 21-KL/TW ngày 25/10/2021 về đẩy mạnh xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị; kiên quyết ngăn chặn, đẩy lùi xử lý nghiêm cán bộ, đảng viên suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” đã tiếp tục khẳng định: thực hiện tốt chủ trương khuyến khích, bảo vệ

(*) *TS; Bí thư Đảng ủy, Thứ trưởng Bộ Nội vụ Ủy viên Hội đồng Lý luận Trung ương*

(**) *Bài viết trong Kế hoạch tuyên truyền về chính sách, pháp luật khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung*

cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, luôn nỗ lực hành động vì lợi ích chung.

Thể chế hóa quan điểm chỉ đạo của Đảng, ngày 29/9/2023, Chính phủ đã ban hành Nghị định số 73/2023/NĐ-CP quy định về bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung. Đây là lần đầu tiên có những quy định đầy đủ từ chủ trương của Đảng đến cơ sở pháp lý của Nhà nước nhằm xác định trách nhiệm của các cơ quan, tổ chức, cá nhân trong việc thực thi nhiệm vụ hết sức quan trọng này. Điều 20 Nghị định số 73/2023/NĐ-CP đã xác định rõ 03 nhóm nhiệm vụ đối với Bộ Nội vụ, trong đó công tác thanh tra, kiểm tra được đặt lên hàng đầu: “Hướng dẫn, đôn đốc, thanh tra, kiểm tra các bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ, Ủy ban nhân dân cấp tỉnh trong việc khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo”.

Nghị định số 73/2023/NĐ-CP do Bộ Nội vụ chủ trì, phối hợp với các cơ quan liên quan trình Chính phủ phê duyệt trên tinh thần rất khẩn trương, theo quy trình rút gọn để kịp thời ban hành và tổ chức thực hiện. Với 5 chương, 24 điều, Nghị định đã quy định rõ về nguyên tắc, điều kiện áp dụng chính sách khuyến khích, biện pháp bảo vệ cán bộ; trình tự, thủ tục đề xuất, phê duyệt, thực hiện, đổi mới, sáng tạo; chính sách khuyến khích, biện pháp bảo vệ cán bộ; trách nhiệm của cán bộ, cơ quan trong đề xuất và thực hiện đề xuất; những việc cơ quan, tổ chức, cán bộ và cá nhân không được làm trong khuyến khích, bảo vệ cán bộ cơ bản bảo đảm đầy đủ cơ sở cho việc triển khai thi hành trong thực tiễn.

Thanh tra công vụ là một nhiệm vụ quan trọng để góp phần nâng cao hiệu quả thực thi công vụ; nâng cao chất lượng và xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức viên chức; thúc đẩy cải cách hành chính. Trên thực tế, trong quá trình thực thi chức trách, nhiệm vụ được giao, Thanh tra Bộ Nội vụ đã bước đầu triển khai hiệu quả một số nội dung được nêu tại Kết luận số 14-KL/TW ngày 22/9/2021, Nghị định số 73/2023/NĐ-CP, Chỉ thị số 26/CT-TTg ngày 20/10/2023 của Thủ tướng Chính phủ về việc chấn chỉnh, tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát hoạt động công

vụ và các văn bản liên quan. Qua thanh tra, kiểm tra, Thanh tra Bộ Nội vụ đã thực hiện tốt chức năng, nhiệm vụ theo quy định; tăng cường thanh tra, kiểm tra đột xuất và kiểm tra việc thực hiện các kết luận sau thanh tra. Mặc dù nhân lực còn hạn chế, song chỉ trong 03 năm (từ 2021 đến 2023), Thanh tra Bộ Nội vụ đã tiến hành thanh tra công vụ tại 975 cơ quan, đơn vị.

Không chỉ đến khi công bố kết luận thanh tra, mà trong quá trình thực hiện thanh tra, hoạt động thanh tra công vụ của Bộ Nội vụ đã thể hiện được nội dung trọng tâm là “xây và chống” đối với công tác cán bộ. Đó là, ngoài việc phát hiện những hạn chế, sai sót, vi phạm liên quan đến công tác cán bộ, như ban hành văn bản có nội dung trái với quy định của Chính phủ, các quyết định về tuyển dụng, bổ nhiệm, nâng ngạch... không đúng quy định để kiến nghị sửa đổi, bổ sung, thu hồi, hủy bỏ và cũng xác định rõ trách nhiệm của tổ chức, cá nhân có liên quan đến vi phạm, khuyết điểm để kiến nghị xử lý theo quy định của pháp luật; chỉ ra những vấn đề còn tồn tại, hạn chế trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo và thực thi nhiệm vụ của người đứng đầu, của cán bộ, công chức, viên chức... thì các kết luận thanh tra, báo cáo kết quả thanh tra cũng đã ghi nhận những nhân tố tích cực để kịp thời động viên, biểu dương, khuyến khích các cơ quan, đơn vị, cán bộ, công chức có cách làm hay, có sáng kiến, đổi mới sáng tạo mang lại hiệu quả tích cực, góp phần tháo gỡ khó khăn, vướng mắc; kịp thời đề xuất Bộ trưởng Bộ Nội vụ và cấp thẩm quyền về cơ chế, chính sách liên quan nhằm bảo đảm quyền lợi của đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức; đề xuất sửa đổi, bổ sung, xây dựng mới quy định về lĩnh vực tham mưu, quản lý nhà nước của Ngành Nội vụ (công tác tuyển dụng, bổ nhiệm, xử lý kỷ luật cán bộ, công chức, viên chức; về quản lý biên chế và tổ chức bộ máy; quản lý các tổ chức phi chính phủ...).

Trong thời gian tới, để hoàn thành tốt hơn nữa nhiệm vụ được Đảng và Nhà nước, trực tiếp là Chính phủ và Thủ tướng Chính phủ giao, Bộ Nội vụ sẽ chỉ đạo Thanh tra Bộ tiếp tục phát huy kết quả trong thời gian qua, tập trung vào nhiệm vụ nâng cao hiệu quả hoạt

động thanh tra công vụ để khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung, với một số giải pháp trước mắt như sau:

Một là, chủ động tuyên truyền, quán triệt, nghiên cứu kỹ, hiểu đúng, sâu sắc các văn bản chỉ đạo của Trung ương Đảng, quy định của Nhà nước về khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung để phục vụ công tác thanh tra, kiểm tra theo quy định. Trong đó, cần quan tâm trách nhiệm của người đứng đầu cơ quan sử dụng cán bộ; thanh tra, kiểm tra không phải rập khuôn, máy móc trong quá trình thực hiện nhiệm vụ mà là đảm bảo pháp chế, an toàn pháp lý cho cơ quan, tổ chức, cá nhân năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm; trách nhiệm của cán bộ đề xuất đổi mới, sáng tạo và cá nhân; trình tự, thủ tục đề xuất đổi mới, sáng tạo; quá trình thực hiện đề xuất; biện pháp bảo vệ cơ quan, tổ chức, cá nhân; việc tổ chức thực hiện các chính sách khuyến khích cán bộ, bao gồm cả việc đánh giá, bổ nhiệm... Trong quá trình nghiên cứu, thực hiện Nghị định số 73/2023/NĐ-CP cần có sự so sánh, đối chiếu với các quy định khác có liên quan đến công chức, công vụ, chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn, để phát hiện bất cập (nếu có) làm cơ sở ban hành các kết luận thanh tra và tổ chức thực hiện đúng quy định, không trùng lặp và có hiệu quả.

Hai là, nâng cao năng lực của đội ngũ công chức làm công tác thanh tra công vụ thông qua đào tạo, bồi dưỡng, trau dồi phẩm chất chính trị, đạo đức, khả năng tự học tập, chủ động nghiên cứu, học hỏi. Trong bối cảnh tinh giản biên chế, khối lượng công việc tăng, yêu cầu cao về chất lượng tham mưu cần có giải pháp cụ thể; trước hết là tinh thần tự giác, tích cực, khả năng trau dồi chuyên môn, tích lũy kinh nghiệm công tác của đội ngũ cán bộ, công chức làm công tác thanh tra, cộng tác viên thanh tra (trong trường hợp cần thiết); sự động viên, khuyến khích của Bộ, cơ quan thanh tra và người đứng đầu cơ quan, đơn vị. Đặc biệt, mỗi công chức làm công tác thanh tra công vụ cần phải nêu gương về năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung; không

né tránh, không ngại va chạm trong quá trình thực thi nhiệm vụ; có kiến thức pháp lý vững vàng, có quan điểm rõ ràng trong việc phát hiện, bảo vệ cán bộ dám nghĩ, dám làm đi đôi với xác định, chỉ rõ cá nhân lợi dụng chính sách, biện pháp khuyến khích, bảo vệ cán bộ để thực hiện hoặc bao che hành vi tham nhũng, tiêu cực, trục lợi, vi phạm kỷ luật của Đảng và pháp luật của Nhà nước; thực hiện không đúng đề xuất được cơ quan sử dụng cán bộ quyết định cho thực hiện.

Ba là, tiếp tục rà soát, hoàn thiện từng nội dung trong quy trình thanh tra theo quy định và phù hợp với tình hình thực tiễn từ khâu chuẩn bị thanh tra đến tiến hành thanh tra trực tiếp, kết thúc thanh tra, ban hành, công khai kết luận thanh tra và kiểm tra việc thực hiện kết luận thanh tra. Từ năm 2024, kịp thời bổ sung vào kế hoạch thanh tra hàng năm nội dung thanh tra thực hiện quy định về khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung; bổ sung phương pháp và nhân lực thực hiện (ưu tiên đối với các đơn vị thực hiện nhiều chức năng, có số lượng công chức, viên chức lớn; đơn vị có tính chất đặc thù). Đặt nhiệm vụ thanh tra “thực hiện quy định về khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung” trong tổng thể các nội dung thanh tra khác theo kế hoạch; nghiên cứu thực hiện thanh tra chuyên đề, kiểm tra đột xuất việc thực hiện nội dung này ở một số bộ, ngành, địa phương.

Trong khi tiến hành thanh tra trực tiếp, phải thực hiện song song hai nhiệm vụ là bảo vệ cán bộ và kịp thời phát hiện các vi phạm của cơ quan, tổ chức, cán bộ và cá nhân không được làm trong khuyến khích, bảo vệ cán bộ theo quy định tại Điều 6, Nghị định số 73/2023/NĐ-CP và các điều khoản liên quan. Khi thanh tra, kiểm tra cần nghiên cứu kỹ hồ sơ, tài liệu, bằng chứng liên quan khác; trao đổi với các cơ quan chức năng liên quan (nếu cần thiết); xem xét kỹ lưỡng, đánh giá đúng, thực chất về cán bộ, công chức chấp hành đúng quy định, có thành tích hoặc đối tượng sai phạm để đề xuất xử lý phù hợp. Những trường hợp cán bộ, công chức thực

hiện thí điểm mà kết quả không đạt hoặc chỉ đạt được một phần mục tiêu đề ra, hoặc gặp rủi ro, xảy ra thiệt hại thì kiến nghị cấp có thẩm quyền kịp thời xác định rõ nguyên nhân khách quan, chủ quan, đánh giá công tâm để xem xét, xử lý phù hợp. Nếu thực hiện đúng chủ trương, có động cơ trong sáng, vì lợi ích chung thì được xem xét miễn hoặc giảm nhẹ trách nhiệm; đồng thời xử lý nghiêm việc lợi dụng chủ trương khuyến khích và bảo vệ cán bộ để thực hiện hoặc bao che cho những hành vi vụ lợi, tham nhũng, tiêu cực, vi phạm kỷ luật của Đảng và pháp luật của Nhà nước.

Kết luận thanh tra cần được thông báo tới các cơ quan, đơn vị liên quan chưa được thanh tra để tăng cao tính “phòng ngừa”; qua nghiên cứu kết luận thanh tra, các cơ quan, đơn vị, địa phương chủ động rà soát khắc phục hoặc tránh được tồn tại, hạn chế, sai phạm nếu có (việc công khai kết luận thanh tra phải bảo đảm quy định về văn bản mật, nếu có). Đồng thời, Thanh tra Bộ Nội vụ kịp thời báo cáo, đề xuất lãnh đạo Bộ Nội vụ về khó khăn, vướng mắc đột xuất (nếu có) để báo cáo cấp có thẩm quyền nhằm xác định đúng thành tích đạt được hay mức độ vi phạm; chủ động phối hợp, đề xuất với các cơ quan thẩm quyền tuyên dương, biểu dương, khen thưởng tập thể, cá nhân điển hình tiên tiến trong việc đề xuất và hoàn thành đề xuất đổi mới, sáng tạo theo định kỳ hoặc đột xuất.

Bốn là, tăng cường công tác phối hợp, nghiên cứu, trao đổi kinh nghiệm đối với Thanh tra Chính phủ, Thanh tra các bộ, ngành về nghiệp vụ thanh tra, về các tấm gương cá nhân, tập thể điển hình trong thực hiện quy định về khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung, trong thực thi công vụ; quan tâm tổ chức tập huấn cập nhật chỉ đạo, quy định mới; tăng cường hướng dẫn nghiệp vụ cho cơ quan thanh tra ngành nội vụ tại các địa phương. Đối với Thanh tra Bộ Nội vụ, sẽ có sơ kết, rút kinh nghiệm sau mỗi đợt thanh tra, đánh giá thuận lợi, khó khăn, hạn chế và tìm ra giải pháp để tiếp tục thực hiện hiệu quả trong thời gian tiếp theo, bảo đảm đúng quy định; việc kiến nghị xem xét, xử lý tổ chức, cá nhân vi phạm vừa đúng quy định, vừa

“thấu tình đạt lý”, không làm ảnh hưởng đến tinh thần, ý thức của cán bộ, công chức, viên chức có nhiệt huyết, năng lực, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung.

Năm là, tiếp tục nghiên cứu, đề xuất và tham mưu hoàn thiện quy định của pháp luật về hoạt động thanh tra công vụ nói chung và thanh tra việc thực hiện quy định khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung nói riêng; tháo gỡ cơ chế, các khó khăn, vướng mắc, hạn chế; quy định cần có chế tài cụ thể về khen thưởng cũng như kỷ luật; xác định trách nhiệm của người đứng đầu, cấp phó của người đứng đầu, người thuộc diện “nhân lực chất lượng cao” được tuyển dụng phải có trách nhiệm, nghĩa vụ tiên phong trong thi hành công vụ và quyết tâm đổi mới, đề xuất sáng kiến, giải pháp đột phá và tổ chức thực hiện khi có đủ điều kiện. Bộ Nội vụ sẽ nghiên cứu và sớm đưa nội dung tổ chức thực hiện, kết quả thực hiện quy định về bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung vào bộ tiêu chí đánh giá kết quả Chỉ số cải cách hành chính (PAR INDEX), đánh giá cán bộ, công chức, viên chức hàng năm. Đồng thời, chủ động phối hợp với các bộ, ngành liên quan hướng dẫn thực hiện điểm d, khoản 1, Điều 10 của Nghị định số 73/2023/NĐ-CP (được động viên, khuyến khích bằng các hình thức khác phù hợp với quy định của Đảng và pháp luật của Nhà nước); cụ thể hóa nội dung “bảo vệ” cán bộ phù hợp với một số luật hiện hành.

Đây là nhiệm vụ mới, chưa có tiền lệ và cơ sở pháp lý cần tiếp tục hoàn thiện, do đó trong quá trình thực hiện nhiệm vụ sẽ có khó khăn nhất định, cần thận trọng, rút kinh nghiệm, từng bước hoàn thiện và rất cần có sự lãnh đạo, chỉ đạo của cơ quan cấp trên, sự phối hợp của nhiều cơ quan, tổ chức có liên quan từ Trung ương đến địa phương. Quy định về khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung là chủ trương lớn, đúng đắn của Đảng, Nhà nước nên thanh tra, kiểm tra công vụ phải sớm triển khai, với tinh thần tích cực, chủ động và hiệu quả cao nhất./